

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 96

van **CARMEN RYHEUL**

datum: 6 november 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) - Zuivering medicijn- en bestrijdingsmiddelenresten

Zowel AquaFlanders als de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) stelden de voorbije jaren dat de aanwezigheid van genees- en bestrijdingsmiddelenresten in ons drinkwater problematisch is.

De Vlaamse minister van Omgeving stelde in het antwoord op de schriftelijke vraag nr. 483 van 12 maart 2020 van Gwenny De Vroe in die optiek al uitdrukkelijk dat naast een "brongerichte aanpak" ook "proactief zal ingezet worden op de installatie van bijkomende zuiveringsprocessen in de bestaande Vlaamse RWZI's". Op dat ogenblik beloofde de minister dat er door haar "binnen afzienbare tijd" een lijst van prioritair aan te pakken Vlaamse RWZI's zou worden opgesteld; deze lijst zou vervolgens door haar "vertaald worden in concrete aanpassingsprojecten voor deze RWZI's" om het afvalwater te zuiveren van genees- en bestrijdingsmiddelenresten.

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 166 van 3 november 2020 moest de minister echter toegeven dat de door haar in het vooruitzicht gestelde lijst op dat ogenblik nog steeds onbestaande was. Meer zelfs, op dat ogenblik was er volgens de minister in Vlaanderen nog maar één full scale project gedefinieerd, met name de geplande nazuivering op de RWZI Aartselaar (60.000 IE), dat zich volledig zou toespitsen op de verwijdering van micropolluenten in zijn algemeenheid waaronder ook genees- en bestrijdingsmiddelenresten vallen. Dat project zou voor Aquafin en VMM, alsook voor verschillende Vlaamse onderzoeksgroepen als pilootproject fungeren, waarbij de eerste onderzoeksresultaten verwacht werden in de loop van 2023. Die onderzoeksresultaten konden dan op hun beurt als input dienen om de minister in staat te stellen alsnog haar beloofde lijst op te stellen waarin de toekomstige projecten gedefinieerd zouden worden in de prioritair aan te pakken Vlaamse RWZI's.

Nu het einde van 2023 met rasse schreden nadert, graag volgende vragen.

1. Kan de minister een overzicht geven van alle maatregelen die zij tot op heden heeft uitgevaardigd in het kader van de door haar in 2020 in het vooruitzicht gestelde "bronmatige aanpak" om de aanwezigheid van genees- en bestrijdingsmiddelenresten in ons drinkwater drastisch terug te dringen, alsook per maatregel de resultaten weergeven die deze tot op heden hebben opgeleverd? Hoe evolueert de minister haar "brongerichte aanpak"?
2. Welke onderzoeksresultaten heeft het pilootproject in de RWZI Aartselaar intussen opgeleverd?

3. Wat is de stand van zaken wat betreft de door de minister al in 2020 in het vooruitzicht gestelde lijst met prioritair aan te pakken RWZI's in Vlaanderen? Graag een overzicht per op die lijst voorkomende RWZI's van de definiëring van het geplande project, de vooropgestelde uitvoeringstermijn, de huidige stand van zaken inzake uitvoering, alsook de geraamde kostprijs.
4. Zijn er intussen andere projecten dan het pilootproject in de RWZI Aartselaar gedefinieerd die vervolgens al volledig werden gerealiseerd? Wat zijn de bevindingen op het vlak van de aanwezigheid van medicijn- en bestrijdingsmiddelenresten in het effluent van die RWZI's, alsook in het drinkwater in de regio van die RWZI's?
5. De Maas en het Albertkanaal zijn belangrijke drinkwatervoorzieningsbronnen.
Hoe is het op dit ogenblik gesteld met de aanwezigheid van medicijn- en bestrijdingsmiddelenresten in die oppervlaktewateren? Doen er zich op dit vlak ook problemen voor? Zo ja, welke maatregelen heeft de minister al uitgevaardigd of zal zij nog uitvaardigen om de problemen onder controle te krijgen?

ANTWOORD

op vraag nr. 96 van 6 november 2023

van **CARMEN RYHEUL**

1. In maart 2023 werd de Green Deal Duurzame Zorg opgestart die de 'bronmatige aanpak' bevat om de aanwezigheid van geneesmiddelen in oppervlaktewater terug te dringen. Deze Green Deal loopt nog tot 2026. Op de website <https://www.omgeving.vlaanderen.be/nl/green-deal-duurzame-zorg> kan de stand van zaken van deze Green Deal opgevolgd worden. De momenteel lopende herziening van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater bevat eveneens maatregelen betreffende geneesmiddelen in afvalwater. In functie van de finale teksten, zal ik bijkomende acties ondernemen.

Inzake de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelenresten in ons drinkwater zal dit probleem worden aangepakt door een reductie van het pesticidgebruik. Vlaanderen onderschrijft de Europese doelstelling om tegen 2030 50% minder te gebruiken en bovendien ook 50% minder schadelijke pesticiden in te zetten. In het kader van het Vlaams pesticidenplan worden bronmaatregelen voorbereid. Een dergelijke bronaanpak is meer aangewezen dan 'end of pipe'-kosten te verhalen op de waterfactuur.

De stroomgebiedbeheerplannen (SGBP), die opgemaakt en uitgevoerd worden in het kader van het decreet Integraal waterbeleid, bevatten ook heel wat brongerichte maatregelen. In het bijhorende maatregelenprogramma zijn er onder de maatregelen van de groepen 4A, 4B, 7A en 7B gerichte acties om zowel diffuse verontreiniging als puntverontreiniging bij het gebruik van pesticiden tegen te gaan. Die acties zijn zowel gericht op het vermijden van gebruik als op het oordeelkundig gebruik. Het maatregelenprogramma van de huidige cyclus is raadpleegbaar via <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027>. Het achtergronddocument Bronbescherming Drinkwater bij de stroomgebiedbeheerplannen van 2022-2027 biedt een gedetailleerd overzicht van alle bronbeschermingsmaatregelen, de impact ervan en de voorgestelde verbeteringen in dat verband. Het achtergronddocument is beschikbaar via <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/achtergronddocumenten/bronbescherming-drinkwater.pdf>.

2. De bouw van de nazuivering op rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Aartselaar werd deze zomer afgerond. Op dit moment werkt Aquafin volop aan de opstart van de installatie, hetgeen enkele maanden in beslag neemt. De verwachting is om begin volgend jaar operationeel te zijn. Om een volledige set aan significante resultaten te hebben, dient de installatie zeker een jaar te draaien.
3. De herziening van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater wordt verwacht in het voorjaar van 2024, waarna ze omgezet kan worden in nationale wetgeving in de loop van 2025. Hierbij zal Europa bepalen op welke installaties een risicoanalyse met betrekking tot farmaceutische stoffen dient te gebeuren om in te schatten of een behandeling nodig is. In functie daarvan zal bekeken worden welke RWZI's prioritair aan te pakken zijn en zal er ook een beter zicht zijn op de kostprijs van de nodige maatregelen. In diezelfde herziening is er ook sprake van het principe dat de farmaceutische sector zal bijdragen in de kosten voor deze nabehandelingsinstallaties.

4. Het spreekt voor zich dat de resultaten van het pilootproject in Aartselaar voor de verwijdering van farmaceutische stoffen wordt afgewacht.
5. Op basis van de metingen van de Vlaams Milieumaatschappij (VMM) van de laatste zes jaar zijn er vier bestrijdingsmiddelen die aanleiding geven tot een overschrijding van de milieukwaliteitsnorm (MKN). Het gaat om de stoffen Imidacloprid (Maas en Albertkanaal), Fenitrothion (Maas), Diflufenican (Albertkanaal) en Dichloorvos (Maas). De VMM bemeet jaarlijks de concentratie van ongeveer 320 bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater van de Maas en het Albertkanaal.

Bij een te slechte kwaliteit van het inname water van oppervlaktewater wordt de inname gestopt. Indien de drinkwatermaatschappijen de sporen van een aantal medicijn- en bestrijdingsmiddelenresten vaststellen, dan worden deze steevast gemeld aan de VMM. De vastgestelde waarden in het drinkwater blijven steeds onder de gezondheidkundige voorzorgswaarden die hiervoor afgeleid werden. Ik verwijs hiervoor naar het jaarrapport van de VMM over de kwaliteit van ons drinkwater.